

Enerji Alanında Düzenlemeler İçeren Kanun Teklifi TBMM'de

Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Başkanlığına sunuldu. - 05.10.2020

AK Parti İstanbul Milletvekili Nevzat Şatıroğlu ve AK Parti'li milletvekili arkadaşlarının imzasını taşıyan Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Başkanlığına sunuldu.

Teklifle, maden arama ve işletme ruhsatlarının verilmesi, birleştirilmesi, sürelerinin uzatılması, devir ve intikalleri ile çevreyle uyum bedeli iadelerine ilişkin müracaatlar dışında, vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranılması zorunluluğu kaldırılacak.

Maden Kanunu'na göre ruhsat bedelinin tamamının ocak ayının sonuna kadar yatırılmaması halinde, her ay için ayrı ayrı yüzde 4 oranında gecikme zammı uygulanacak ve bu rakamın haziran sonuna kadar ruhsat bedeli olarak yatırılması zorunlu olacak. Aksi halde ruhsat iptal edilecek.

Maden Kanunu kapsamında süresi içinde süre uzatım talebinde bulunulmuş olmak kaydıyla, süre uzatım talebi değerlendirmesi tamamlanmayan ruhsat sahalarında 12 ayı geçmemek üzere bakan onayıyla maden işletme faaliyetine izin verilebilecek.

Rödövens sözleşmesiyle çalışılan ruhsat sahalarında, devralanın kurulu işletme kapasitesi veya şerh edilen sözleşmedeki kapasiteyi aşmayacağı yönünde vereceği taahhüde istinaden, ilgili alan için tanınan tüm muafiyetler ve madencilik faaliyetleri kapsamında alınan bütün izinler devredilen ruhsatlarda da aynen korunacak.

“Organize Toptan Doğal Gaz Satış Piyasası” geliyor

Doğal Gaz Piyasası Kanunu'na, Organize Toptan Doğal Gaz Satış Piyasası (OTSP) tanımı eklenecek. OTSP, doğal gaz sisteminden yararlanan lisans sahiplerince doğal gazın alım-

satımının ve dengeleme işlemlerinin yapıldığı piyasalar, ileri tarihli fiziksel teslimat gerektiren doğal gaz piyasaları ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) tarafından belirlenen diğer doğal gaz piyasası işlemlerinin gerçekleştirildiği, EPDK'nın düzenlediği piyasayı kapsayacak.

Organize toptan doğal gaz satış piyasasının faaliyete geçmesiyle, doğal gaz piyasa derinliğinin daha da artacağı düşünüldüğünden, yükümlülüğünü yerine getirmeyen/getiremeyen lisans sahiplerinin olması durumunda, sistem işleyişinin aksamaması için Doğal Gaz Piyasası Kanunu'na, "son kaynak tedariki" tanımı eklenerek, yeni bir mekanizma geliştirilecek.

Doğal gaz kullanımının ülke genelinde yaygınlaştırılmasına kolaylık
Üretilen doğal gazın, iletim şebekesi vasıtasıyla iletilmesinin teknik ve ekonomik olarak uygun olmadığına EPDK tarafından karar verilmesi ve üretim yapan toptan satış şirketinin kendi üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirmesi kaydıyla, üretim şirketi tarafından dağıtım şebekesine bağlantı yapılarak üretilen doğal gaz dağıtım şirketince satın alınacak. EPDK, gerekli hallerde bu kapsamda satın alınacak doğal gaz bedelini belirleyecek

LNG ihracatı yapmak isteyen tüzel kişiler, ihracat lisanslarına derç edilmesi ve yurt içinde teslim faaliyetinde bulunmamaları kaydıyla, LNG taşıma faaliyetinde bulunabilecek.

Dağıtım şirketleri, boru hatlarının ulaşmadığı bölgelerde LNG veya CNG ile besleme yöntemiyle doğal gaz dağıtım faaliyetinde bulunabilecek. Dağıtım şirketleri LNG veya CNG tesis yatırımlarını kendileri yapabilecekleri gibi bu faaliyetleri hizmet alımı yoluyla da gerçekleştirebilecek. Ancak dağıtım şirketleri LNG ve CNG'nin doğrudan satışı faaliyetinde bulunamayacak.

Acil durum veya mücbir hallerde mevcut iletim ve dağıtım şebekeleri LNG veya CNG ile beslenebilecek. LNG ve CNG faaliyeti gerçekleştiren lisans sahipleri, acil durum ve mücbir hallerde iletim ve dağıtım şirketlerinin taleplerini karşılamakla yükümlü olacak.

Yapı kayıt belgesi alan yapının bulunduğu bölgenin uygulama imar planı olmaması veya uygulama imar planı olmakla birlikte yolların imar mevzuatına uygun olarak açılmamış olması halinde; ilgili belediyenin meclis kararı alarak bu bölgelerde yapılacak şebekelerin yapım tarihinden itibaren 10 yıl içinde deplase edilmesi gerektiğinde, yatırımın deplase edilen kısmıyla ilgili tüm maliyetleri listeleneceğini taahhüt etmesi şartıyla, doğal gaz dağıtım şirketleri tarafından bu bölgelere şebeke yatırımı yapılabilir.

Doğal gaz dağıtım şirketlerinin dağıtım bölgelerine ilave edilecek yeni genişleme

bölgelerinde yerleşim yeri belediyesince doğal gaz dağıtım şirketine yatırım yapılması talebinde bulunulması halinde; ilgili dağıtım şirketinden teminat, kontrollük hizmet bedeli, kaplama bedeli, zemin/alan tahrip bedeli, hafriyat döküm bedeli ve benzeri adlarla herhangi bir bedel alınmayacak ve altyapı kazı alanının üst kaplamaları, ilgili belediye tarafından bedelsiz olarak yapılacaktır.

EPDK, bir tüketiciye sözleşme süresi içinde doğal gazı tedarik etmekte olan şirketlerin iflası, lisanslarının iptal edilmesi veya organize toptan doğal gaz satış piyasası çerçevesinde yükümlülüklerini yerine getirmemesi sonucunda temerrüde düşmesi gibi nedenlerle doğal gaz tedarik edilemeyen veya serbest tüketici olma hakkına sahip olduğu halde gaz tedariki sağlanamayan tüketicilere gaz arzı sağlamak için bir veya birden fazla lisans sahibini son kaynak tedarikçisi olarak yetkilendirebilecek.

Cumhurbaşkanı kararıyla ayrı birer şirket kurulabilecek Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile ilgili kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları tarafından yurt dışında kurulan, özellikle petrol, doğal gaz ve madencilik alanlarında faaliyet gösteren şirketlerin, Türkiye'deki şubelerinin bulunduğu yerlerde söz konusu şirketlerin ortaklarınca; işletme konuları, ticaret unvanları, sermayeleri ve ortaklık payları aynı kalmak kaydıyla Cumhurbaşkanı kararıyla ayrı birer şirket kurulabilmesine imkan sağlanacaktır.

Bu şirketler, Türk Ticaret Kanunu'nun düzenlemeye aykırı olmayan hükümlerine göre, Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü de alınmak suretiyle hazırlanacak esas sözleşmelerinin tescil ve ilanı ile faaliyete geçecek.

Kurulan şirketler faaliyete geçmelerinin ardından en geç 6 ay içinde yurt dışındaki şirketlerle yapacakları protokollerle, yurt dışındaki şirketlerin her türlü haklarını, alacaklarını, yükümlülüklerini, taşınır ve taşınmazlarını, gemilerini ve taşıtlarını, ruhsatlarını ve lisanslarını, fikri ve sınai haklarını, uluslararası kuruluşlar ve şirketler nezdindeki hisselerini ve ortaklıklarını, sözleşmelerini ve kredi anlaşmalarını, araçlarını, gereçlerini ve malzemelerini, yazılımlarını ve donanımlarını, yazılı ve elektronik ortamdaki kayıtlarını ve diğer dokümanlarını, taraf olduğu davaları ve icra takiplerini, söz konusu düzenlemenin yürürlüğünden önceki borçlarını ve personelini devralabilecek.

Devir işlemlerinin tamamlanmasıyla, yurt dışında kurulan şirketlerin Türkiye'deki şubeleri talep üzerine tasfiyesiz terkin olunacaktır. Bu devirlere ilişkin bütün devir, temlik ve intikal işlemleri ile bu işlemlerden doğan kazançlar ve bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenecek her türlü sözleşme, protokol ve kağıtlar damga vergisi dahil her türlü vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerden istisna tutulacaktır.

Bu devir işlemlerine ve protokollere ilişkin olarak ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı yetkili olacak. İlgili mevzuatta yurt dışındaki şirketlere yapılan atıflar, devir işlemlerinin tamamlanmasının ardından ilgisine göre Türkiye'de kurulan şirketlere yapılmış sayılacak.

Düzenleme kapsamındaki devirler katma değer vergisinden istisna tutulacak. Bu kapsamda yapılan işlemler için yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler nedeniyle hesaplanan vergiden indirilecek. İndirim yoluyla giderilemeyen vergiler iade edilmeyecek.

Bu şirketler hakkında; Harcırah Kanunu, Taşıt Kanunu, Devlet İhale Kanunu, ceza ve ihalelerden yasaklanma hükümleri hariç Kamu İhale Kanunu, Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, Türk Ticaret Kanunu'nun kuruluşu ve tescile, ayni ve nakdi sermaye konulmasına, sermaye ve kanuni yedek akçelerle ilgili olarak kendiliğinden sona ermeye ilişkin hükümleri, 233, 399, 527 ve 631 sayılı KHK ile kamu kurum ve kuruluşlarına personel alınmasına dair ilgili mevzuat hükümleri uygulanmayacak.

Ancak TBMM denetimine ilişkin, Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un, “genel görüşmeye tabi olan kuruluşlar” başlıklı maddesinin hükümleri uygulanacak. Kurulan şirketlerde İş Kanunu'na tabi personel istihdam edilecek.

Kurulan şirketlerin; ortaklık yapısını değiştirmeye, yurt içinde ve yurt dışında şirket kurmasına veya bir şirkete yüzde 50'den fazla hisseye ortak olmasına karar vermeye Cumhurbaşkanı yetkili olacak.

Türkiye enerji piyasasını olumsuz etkileyen kış aylarında doğal gaz kaynaklı yaşanması muhtemel kesinti ve kısıntıların bertaraf edilebilmesi, sistem ve arz güvenliğinin sağlanabilmesi için BOTAŞ tarafından yapılacak her türlü doğal gaz alımı, Kamu İhale Kanunu'nun dışında tutulacak.

TPAO'nun, denizlerde belirli faaliyetleri açısından mal ve hizmet alımı ile yapım işlerini herhangi bir parasal limit gözetmeksizin, Kamu İhale Kanunu kapsamında yapabilmesine ilişkin tanınan istisna hüküm, BOTAŞ ve bu şirketlerin bağlı ortaklıkları ile yurt dışında kurdukları şirketlerin; petrol ve doğal gaz arama, sondaj, üretim, taşıma, depolama ve gazlaştırma faaliyetlerini de kapsayacak şekilde yeniden düzenlenecek. Söz konusu istisna, karadaki faaliyetleri de kapsayacak.

Teklif, Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun'da değişiklik yapıyor. Buna göre, YEK bedeli Türk lirası olarak belirlenebilecek.

Kanun kapsamındaki yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üreten ve bu madde hükmüne tabi olmak istemeyen tüzel kişiler, lisansları kapsamında serbest piyasada satış yapabilecek.

Lisanssız elektrik üretim tesislerinin destekleme mekanizmasındaki 10 yıllık sürelerinin bitiminden itibaren uygulanacak fiyat ve diğer usul ve esaslar Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenebilecek.

30 Haziran 2021 tarihinden sonra işletmeye girecek YEK belgeli üretim tesisleri ile tüketim tesisinin ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak kurulacak lisanssız üretim tesisleri için yerli katkı fiyatları, bu fiyatların güncellenmesi, uygulanacak süre ve uygulamaya ilişkin konular Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenecek.

Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesislerinin yatırım ve işletme dönemlerinin ilk 10 yılında uygulanan kira, izin ve irtifak indirimleri lisans tarihinden itibaren 10 yıl boyunca uygulanacak ve 31 Aralık 2025 tarihine kadar işletmeye girecek firmaları kapsayacak.

Yürürlük tarihinden önce yapılan yarışmalar kapsamında sıfır veya sıfırdan küçük teklif fiyatı ile kapasite tahsis edilen tüzel kişiler, yerli katkı fiyatlarından faydalanamayacak.

2014 ve 2015 tarihleri arasında yapılan güneş enerjisine dayalı önlisans başvurularına ilişkin yarışmalar kapsamında kapasite tahsisi gerçekleştirilen üretim tesisleri için yarışma sonucu teklif edilen katkı payı tutarı, 31 Aralık 2020 tarihinden sonra işletmeye girilmesi durumunda da ilgili mevzuat kapsamında ödenecek.

15 Şubat 2011 ile 13 Eylül 2011 tarihleri arasında yapılan rüzgar enerjisine dayalı lisans başvurularına ilişkin yarışmalar kapsamında kapasite tahsisi gerçekleştirilen üretim tesisleri için yarışma sonucu teklif edilen katkı payı, 31 Aralık 2020 tarihinden sonra işletmeye girilmesi durumunda da verilecek.

İdare payı üst limitine TÜFE değeri kadar artış

Teklifle, 10 Mayıs 2019 tarihinden itibaren bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu almaya hak kazanılan yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim faaliyetleri kapsamındaki tesislere YEK Destekleme Mekanizması kapsamında uygulanacak fiyatlar belirleniyor.

Jeotermal akışkanın, doğrudan veya dolaylı olarak elektrik üretimi ve konut ısıtmasında kullanıldığı tesislerde gayrisafi hasılatının yüzde 1'i tutarında idare payı ödenecek. Akışkanın, doğrudan veya dolaylı olarak sera, kaplıca ve diğer alanlarda kullanıldığı

tesislerde ise kullanılan yıllık toplam ısı enerjisi değeri ve reenjeksiyon durumu dikkate alınarak kullanılan suyun bir metreküpü 3 lirayı geçmeyecek şekilde idare payı ödenecek. Bu idare payı üst limiti her yıl ocak ayında yayınlanan yıllık TÜFE değeri kadar artırılabacak.

İdare payı, akışkanın doğrudan ve dolaylı olarak elektrik üretimi ve konut ısıtmasında kullanıldığı tesislerde her yıl haziran ayı sonuna kadar, sera, kaplıca ve diğer alanlarda kullanıldığı tesislerde ise yönetmelikte belirlenen dönemlerde idareye ödenecek. Tahsil edilen tutarın 5'te 1'inin, idare tarafından kaynağın bulunduğu büyükşehirlerde ilçe belediyesi olmak üzere ilgili belediye veya köy tüzel kişiliğine 10 iş günü içinde ödenmesi gerekecek. Yatırım izleme koordinasyon başkanlıkları, idare payından kalan kısmı genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere İçişleri Bakanlığı merkez muhasebe birimi hesabına aktaracak. Gelir kaydedilen tutarlar karşılığını, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına aktarılacak üzere İçişleri Bakanlığı bütçesine ödenek eklemeye İçişleri Bakanı yetkili olacak.

Ruhsat sahibi tarafından idare payı hesaplamasında kullanılan su miktarının belirlenmesinde usulsüzlük yapıldığı veya kaçak kullanım tespit edilmesi halinde idare tarafından 500 bin lirayı geçmemek üzere ruhsat sahibine bir önceki yılda kullandığı su miktarının karşılığının 2 katı oranında idari para cezası tahakkuk ettirilecek. İdari para cezası miktarı 100 bin liradan aşağı olamayacak, aynı fiilin ruhsat dönemi içerisinde 3'üncü kez tekrarı halinde teminat irat kaydedilerek ruhsat iptal edilecek.

Jeotermal sahalar ekonomiye daha hızlı kazandırılacak
Teklifte, jeotermal sahaların daha hızlı bir şekilde ekonomiye kazandırılması amacıyla sahaların taksit imkanıyla ihale edilmesi, Maden Kanunu'nda olduğu gibi kamu kurumlarına bedeli karşılığı doğrudan veya gelir paylaşımı esasıyla kamu kurum ve kuruluşları ile bunların bağlı ortaklıklarına devredilmesi amaçlanıyor.

Buna göre, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA), jeotermal ve doğal mineralli su kaynak aramalarını ruhsat harcından ve teminatından muaf olarak ruhsat alarak yapacak.

MTA'nın arama ruhsatı aldığı sahalarda kaynak varlığı tespit etmesi halinde, bu alan MTA tarafından Devlet İhale Kanunu'na göre ihale edilecek veya bedeli karşılığında veya gelir paylaşımı esası ile kamu kurum ve kuruluşları ile bunların bağlı ortaklıklarına Bakan onayıyla devredilebilecek.

İşlemlerine başlanan sahanın devir veya ihale süreci tamamlanıncaya kadar ruhsata ilişkin süreler duracak. Devralan kuruma veya ihale üzerinde kalan istekliye bu alanda idarece işletme ruhsatı verilecek. Sahanın, söz konusu yöntemlerden biriyle devredilmesi

durumunda oluşacak gelirden MTA'nın yaptığı masraflar alındıktan sonra kalan miktar MTA ve idarece eşit paylaşılacak.

Bakan onayıyla devredilen sahaların devralan kamu kurum ve kuruluşları tarafından bağlı ortaklıkları dışında ihalesiz olarak devri mümkün olmayacak.

MTA tarafından kaynak varlığı tespit edilerek ihale edilen alanların satışlarına ilişkin ihale bedelleri taksitlendirilmek sureti ile ödenebilecek. Taksitlendirme ilk taksiti peşin olmak üzere yıllık ödeme şeklinde, en fazla 6 taksit olabilecek ve taksit miktarı ihale ilanında belirlenecek. İhale bedelinin taksitle ödenmesi halinde taksit süresinin en az 2 katı süreli ve toplam taksit tutarı kadar teminat mektubu alınacak.

Geri ödeme süresi 10 yıldan 5 yıla indiriliyor

Elektrik Piyasası Kanunu'ndaki “dağıtım şebekesi”, “tüketicilerin iç tesisatını ve üreticilerin şalt sahasını dağıtım sistemine bağlamak üzere tesis edilen bağlantı hatları hariç dağıtım tesisi” olarak tanımlanıyor.

İşleyişin kolaylaştırılması için tarifesi düzenlemeye tabi olanlar hariç diğer lisans veya önlisans sahiplerinin ortaklık yapıları takip edilecek, ancak bunların lisansa derç edilmesi gibi ilave bürokratik iş ve işlemler yapılmayacak. Rekabet ve tekelleşme hususları ile lisans ve önlisans yaptırımlarının lisans ve önlisans sahiplerine uygulanabilmesi için EPDK tarafından önlisans ve lisans sahiplerinin ortaklık yapıları takip edilmeye devam edilecek, gerekli tedbirler alınacak.

Düzenlemeyle, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketinin (TEİAŞ) görev ve yükümlülüklerine, “İletim sisteminin normal işletme koşulları içerisinde işletilmesi ile işletme güvenliği ve bütünlüğü üzerinde risk oluşturan durumlara ilişkin olarak bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarında düzenlenen sistem kullanım ihlallerinin takibini yapmak, ihlal durumu tespit edilen tüzel kişilere sistem kullanım anlaşmasında düzenlenen cezai şartları ve diğer yaptırımları uygulamak” da ekleniyor.

Yapılan yatırımın tutarı, ilgili tüzel kişi veya kişiler ile TEİAŞ arasında yapılacak bir tesis sözleşmesi ile bağlantı ve sistem kullanım anlaşmaları çerçevesinde iletim sistem kullanım bedelinden mahsup edilmek suretiyle geri ödenecek. Geri ödeme süresi üretim ve tüketim tesisleri için daha önce en fazla 10 yıl olarak belirlenmişken, teklifle bu süre 5 yıla indiriliyor.

Teklifle, TEİAŞ ile imzalanmış ve yürürlükte olan 136 bağlantı anlaşmasına ilişkin de düzenlemeye gidiliyor.

Buna göre, bağlantı görüşü oluşturularak tesis edilmiş veya edilecek enerji nakil hatları ile ilgili olarak, önlisans veya lisans sahibi tüzel kişiler tarafından EPDK'ye başvuruda bulunularak, dağıtım sisteminden bağlantı talep edilmesi halinde, bağlantı talebi meri mevzuat kapsamında değerlendirilecek. Bu kapsamda TEİAŞ ile yapılan bağlantı anlaşması sonlandırılmak suretiyle dağıtım şirketiyle bağlantı anlaşması düzenlenecek. TEİAŞ ile yapılan bağlantı anlaşması uyarınca tesis edilmiş olan enerji nakil hatları ile diğer şebeke unsurları, işletme ve bakım hizmetleri karşılığında, ilgisine göre ilgili dağıtım şirketi veya TEİAŞ tarafından iz bedelle devralınacak.

Düzenlemeyle lisanssız elektrik üretimi ile tüketicilerin kendi ihtiyacını üretmesi amaçlanıyor. Elektriğe ihtiyacı yüksek olan aboneler, bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücüyle sınırlı olmak kaydı ile mevcut mevzuatta yer alan üretim tesisi üst sınırından istisna olarak üretim tesisi kurabilecek ve bu tip tesislerde anlık olarak ihtiyaç fazlası oluşması halinde bunu sisteme verebilmesi sağlanacak.

Lisans alma yükümlülüğünden muaf olan yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üreten kişilerin ihtiyacının üzerinde ürettiği elektrik enerjisinin sisteme verilmesi halinde uygulanacak fiyatın enerji kaynağından bağımsız hale getirilerek tüm lisanssız elektrik üretimi uygulamaları için Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından belirlenen kendi abone grubuna ait perakende tek zamanlı aktif enerji bedeli olarak belirlenmiş olması nedeniyle “Kanunda kaynak türü bazında belirlenen” ibaresi “Kanun kapsamında” şeklinde değiştirilecek.

Elektrik dağıtım şirketlerinin denetim yetkisi devredilebilecek Düzenleme ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, elektrik dağıtım şirketlerinin denetimini, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu da dahil olmak üzere bu konuda ihtisas sahibi olan kamu kurum ve kuruluşlarıyla birlikte yapabileceği gibi bu kurum ve kuruluşlara kısmen veya tamamen yetki devretmek suretiyle yaptırabilecek.

Bakanlığın ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşlarından bu konuya ilişkin olarak yapacağı talepler süresinde karşılanacak.

Yetki devri yapılması halinde kendisine yetki devredilen veya birlikte yapılacak kurum veya kuruluşun denetim işlemleri için yapacağı her türlü masraf Bakanlık bütçesine konulan ödenekten karşılanacak.

Bakanlık tarafından düzenlenen veya karara bağlanan denetim raporları Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna bildirilecek. Denetim raporu sonucuna göre gerekli yaptırım ve işlemler Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından karara bağlanacak.

“Tüketicilerden ve üreticilerden bağlantı bedeli alınmayacak”

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunca düzenlemeye tabi tarife türlerinden “bağlantı tarifeleri”, ilgili bağlantı anlaşmasına dahil edilecek olan bir dağıtım sistemine bağlantı için eşit taraflar arasında ayırım yapılmaması esasına dayalı fiyatları, hükümleri ve şartları içeriyor.

Düzenlemeyle, bağlantı tarifeleri, şebeke yatırım maliyetlerini kapsamayacak. Bağlantı yapılan tüketim tesisinin iç tesisatının ve üretim tesisinin şalt sahasının dağıtım şebekesine bağlanması için inşa edilen bağlantı hattı kapsamında katlanılan masraflar ile sınırlı olacak. Bağlantı hattının tüketici veya üretici tarafından tesis edilmesi halinde, bağlantı hattı işletme ve bakım sorumluluğu karşılığı dağıtım şirketine devredilecek, bu tüketicilerden ve üreticilerden bağlantı bedeli alınmayacak.

Yatırımcıya tek merkezden hizmet sunulacak

Kanun teklifiyle, önlisans veya lisansa konu enerji yatırımları için ihtiyaç duyulan taşınmazlara ilişkin hak veya mülkiyet edinimlerinin daha etkin ve hızlı bir şekilde değerlendirilebilmesi, iş süreçlerinin daha rasyonel hale getirilmesi, değişik kamu kurumları arasındaki yetki karmaşasının giderilmesi, yatırımcıya tek merkezden hizmet sunulması, bürokrasinin azaltılması, kurumların görev, yetki ve sorumluluklarının netleşmesi ile hesap verebilir bir kamu yönetiminin oluşturulması amacıyla, Elektrik Piyasası Kanununun 19'uncu maddesi değiştiriliyor.

Elektrik piyasasında üretim faaliyetlerine ilişkin taşınmaz temini işlemlerinin tümünün EPDK tarafından, dağıtım faaliyetlerine ilişkin taşınmaz temini işlemlerinin tümünün ise TEDAŞ tarafından yapılması öngörülüyor.

Buna göre, Elektrik piyasasında üretim faaliyetlerine ilişkin taşınmaz temini işlemleri ile ilgili olarak, üretim faaliyetinde bulunan önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin önlisans veya lisansa konu faaliyetlerine ilişkin taşınmaz temini taleplerine yönelik işlemler, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından yürütülecek.

Taşınmaz temini talepleri, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca değerlendirilecek ve uygun görülmesi halinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunca karar alınacak. Bu kapsamda alınan kararlar, kamu yararı kararı yerine de geçecek ve herhangi bir makamın onayına tabi olmayacak.

Kamulaştırma veya devir yoluyla elde edilen taşınmazların mülkiyeti veya üzerindeki sınırlı ayni haklar, üretim tesislerinin mülkiyetine sahip olan ilgili kamu kurum veya kuruluş, bunların bulunmaması halinde ise Hazine adına tescil edilecek.

Hazine adına tescil edilen veya niteliği gereği tapuda terkin edilen taşınmazlar üzerinde Hazine taşınmazlarının idaresiyle sorumlu ve görevli olan kamu kurumu tarafından, lisansın geçerlilik süresi ile sınırlı olmak üzere, lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri lehine bedelsiz irtifak hakkı tesis edilecek veya kullanma izni verilecek. Bu işlemlere konu edilemeyecek olanlar için ise bedel alınmaksızın kiralama yapılacaktır.

Kamulaştırma, devir, irtifak hakkı tesisi, kullanma izni, kiralama gibi işlemlere ilişkin bedeller ve projeden kaynaklı tazminatlar ile bu işlemlere ilişkin diğerk giderler, önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri tarafından ödenecek.

Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlar veya devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler üzerinde tesis edilen irtifak hakkı, kira ve kullanma izni sözleşmelerinde, sözleşmenin geçerliliğinin önlisans veya lisansın geçerlilik süresi ile sınırlı olacağı hükmü yer alacaktır.

Önlisans sahibinin lisans alamaması ya da önlisans veya lisansın sona ermesi ya da iptali halinde, önlisans veya lisans sahibi tüzel kişiler tarafından ödenmiş bulunan kamulaştırma bedellerine ilişkin olarak, kamulaştırılan taşınmazların üzerinde irtifak hakkı tesis edilmek, kiralamak veya kullanma izni verilmek suretiyle başka bir önlisans veya lisans sahibinin kullanımına bırakılması durumunda, kamulaştırma bedeli lehine irtifak hakkı tesis edilen, kiralanan veya kullanma izni verilen önlisans veya lisans sahibi tarafından kamulaştırma bedelini ödemiş olan tüzel kişiye ödenecek.

Taşınmaz temini taleplerine yönelik işlemler, TEDAŞ tarafından yürütülecek Elektrik piyasasında dağıtım faaliyetlerine ilişkin taşınmaz temini işlemleri ile ilgili olarak, dağıtım faaliyetinde bulunan lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin lisansa konu faaliyetlerine ilişkin taşınmaz temini taleplerine yönelik işlemler, TEDAŞ tarafından yürütülecek.

Taşınmaz temini talepleri TEDAŞ tarafından değerlendirilecek ve uygun görülmesi halinde TEDAŞ tarafından karar alınacaktır. Bu kapsamda alınan kararlar, kamu yararı kararı yerine de geçecek ve herhangi bir makamın onayına tabi olmayacaktır.

Temin edilen taşınmazların mülkiyeti veya üzerindeki sınırlı ayni haklar TEDAŞ adına tescil edilecek. Bu taşınmaz ve hakların kullanımı, lisans süresi ve dağıtım faaliyeti ile sınırlı olmak üzere, ilgili lisans sahibi özel hukuk tüzel kişisine ait olacaktır.

Özel hukuk tüzel kişileri tarafından faaliyette bulunma hakkı edinilen dağıtım bölgelerinde özelleştirme tarihi itibarıyla mevcut olan dağıtım tesislerinin bulunduğu ve

bu tarih itibarıyla kamulaştırma kararları alınmamış veya kamulaştırma kararı alınmakla birlikte kamulaştırma işlemleri tamamlanmamış taşınmazların kamulaştırması TEDAŞ tarafından yapılacak, tapuda TEDAŞ adına tescil edilecek, kamulaştırma bedelleri ile bu işlemlere ilişkin diğer giderler TEDAŞ tarafından ödenecek.

Özel hukuk tüzel kişileri tarafından faaliyette bulunma hakkı edinilen dağıtım bölgelerinde özelleştirme tarihi sonrasında yapılan yeni dağıtım tesisleriyle ilgili taşınmaz temini işlemlerinin gerektirdiği bedeller ile bu işlemlere ilişkin diğer giderler, ilgili lisans sahibi tüzel kişi tarafından ödenecek ve tarifeler yoluyla geri alınacak.

Süresinin bitmesi nedeniyle dağıtım lisansının sona ermesi halinde, tarifeler yoluyla geri alınamayan taşınmaz teminine ilişkin bedeller, TEDAŞ tarafından ilgili özel hukuk tüzel kişisine iade edilecek.

Kamulaştırılan taşınmazın sahibi veya mirasçıları tarafından geri alınması durumunda, taşınmaz sahibi veya mirasçıları tarafından geri ödenecek bedel, kamulaştırma bedelini ödemiş olan tüzel kişiye ödenecek.

Kamu tüzel kişiliğine haiz olan ve elektrik piyasasında üretim, iletim veya dağıtım faaliyetinde bulunan önlisans veya lisans sahibi kamu tüzel kişilerinin önlisansa veya lisansa konu faaliyetleri ile ilgili taşınmaz temini işlemleri, bu tüzel kişiler tarafından yürütülecek ve elde edilen taşınmazların mülkiyeti veya üzerindeki sınırlı ayni haklar bu kamu tüzel kişileri adına tescil edilecek. Hazinesin özel mülkiyetindeki veya devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler için önlisans veya lisans sahibi kamu tüzel kişileri lehine, lisans süresince bedelsiz irtifak hakkı tesis edilecek, kiralama yapılacak veya kullanma izni verilecek.

Uyuşmazlıklar, idari yargıda görülecek

Düzenleme ile TEİAŞ tarafından uygulanan yaptırımlara karşı açılan davalarda, farklı yargı organları arasında çıkan yargı yolu uyuşmazlıklarının giderilerek bu davaların idari yargıda görülmesi amaçlanıyor.

Buna göre, TEİAŞ'ın görev ve yetkileri arasında yer alan "iletim sisteminde ikame ve kapasite artırımı yapmak" uygulamasından kaynaklanan uyuşmazlıklar idari yargıda görülecek.

Kanun teklifiyle, madencilik faaliyetlerinin incelenmesi ve denetlenmesi için görevlendirilen personele uygulanan harcıraha ilişkin hükümler ek bir madde ile düzenlendi.

Düzenlemeyle, elektrik dağıtım şirketlerinin faaliyetlerinin denetlenmesi, incelenmesi ve kontrolü için görevlendirilen personel ile elektrik üretim tesislerinde kullanılan yerli aksamın imalat ve tesis denetimi ile görevlendirilenler de dahil olmak üzere, elektrik üretim tesislerine ilişkin denetim faaliyetleri ile denetim faaliyetleri ve elektrik üretim tesislerinin kabul işlemleri için görevlendirilen Bakanlık personeli, ayrıca elektrik enerjisinin sürekli ve kaliteli iletilmesinden sorumlu olan TEİAŞ Genel Müdürlüğünün ülke geneline yaygın iletim hatları ile trafo merkezlerinin denetimi, tesisi, bakımı veya kontrolü hizmetleri için görevlendirilen personeline, madencilik faaliyetlerinin incelenmesi ve denetlenmesi için görevlendirilen personele uygulanan harcıraha ilişkin hükümlerin uygulanması öngörülüyor.

Fiyat eşitleme mekanizması 31 Aralık 2025 tarihine kadar uygulanacak. Düzenlemeye tabi tarifeler üzerinden elektrik enerjisi satın alan tüketicileri, dağıtım bölgeleri arası maliyet farklılıkları nedeniyle var olan fiyat farklılıklarından kısmen veya tamamen koruyacak şekilde tesis edilmiş ve uygulamaya ilişkin hususları Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca hazırlanan tebliğ ile düzenlenmiş fiyat eşitleme mekanizması içerisinde tüm kamu ve özel dağıtım şirketleri ile görevli tedarik şirketleri yer alacak.

Fiyat eşitleme mekanizması 31 Aralık 2025 tarihine kadar uygulanacak. Fiyat eşitleme mekanizmasının uygulandığı süre boyunca ulusal tarife uygulamasının gerekleri esas alınacak ve ulusal tarifede çapraz sübvansiyona yer verilecek. Ulusal tarife, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca hazırlanacak ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu onayıyla yürürlüğe girecek.

Bu sürenin beş yıla kadar uzatılmasına Cumhurbaşkanı yetkili olacak. Fiyat eşitleme mekanizmasının uygulandığı dönemde tüm hesaplar ilgili mevzuata göre ayrıştırılarak tutulacak.

Bakanlık, genel aydınlatma giderlerini karşılayacak. Düzenleme ile uygulamada karışıklığa neden olmaması için Elektrik Piyasası Kanunu'nda yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretim tesisleri ile ilgili hükmün, fıkra metninden çıkartılması ve madenlerin girdi olarak kullanıldığı elektrik üretim tesisleri için de Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun'da yapılan değişiklikle aynı doğrultuda izin, kira, irtifak hakkı ve kullanma izni bedellerine uygulanacak indirimlerin lisans tarihinden itibaren uygulanması amaçlanıyor.

Kanun teklifi ile genel aydınlatma giderlerinin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının bütçesine konan ödenekten karşılanması 31 Aralık 2025 tarihine kadar uzatılacak.

Lisans başvurularını sonlandırmak isteyenler iki ay içinde EPDK'ye başvuracak

Elektrik dağıtım tesisleri için gerekli olan taşınmazların teminine yönelik olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından alınmış kararlara ilişkin işlemler TEDAŞ tarafından sonuçlanacak.

Elektrik üretim tesisleri için gerekli olan taşınmazların teminine yönelik olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından kamulaştırma kararı alınmamış veya devir işlemleri başlatılmamış taşınmazlarla ilgili süreçler Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından sonuçlandırılacak.

Madde yürürlüğe girdiği tarihten önce mevcut olan üretim veya otoprodüktör lisanslarını, önlisanslarını ya da lisans başvurularını sonlandırmak ya da kurulu güç düşümü suretiyle tadil etmek isteyen tüzel kişilerin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden iki ay içerisinde EPDK'ye başvurmaları halinde lisansları, önlisansları veya lisans başvuruları sonlandırılarak ya da tadil edilerek teminatları ilgisine göre kısmen veya tamamen iade edilecek.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA